

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din

UREDNIŠTVO: telefon številka 21
UPRAVA: telefon številka 54

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 500 Din, pol strani 300 Din. — Cena malim oglasom do 30 besed 10 Din, vsaka beseda več 1 Din. — Med tekstom vsaki oglas 15% dražji. Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

II. LETO

Murska Sobota, 20. avgusta 1933.

ŠTEV. 34

POLITIČNI PREGLED

Jugoslavija. Prejšnjo sredo sta avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss in jugoslovanski poslanik na Dunaju podpisala dopolnilno trgovinsko pogodbo med avstrijsko republiko in našo državo. Na željo obeh vlad bo ta pogodba čim prej stopila v veljavo. — Ministrski svet je podpisal na predlog pravosodnega ministra naredbu o spremembi in dopolnitvi zakona o zaščiti kmetov. Dopolnitev se tiče o postopanju v primeri nakupa kmečkih posestev. — Novi trgovinski dogovor med Avstrijo in našo državo določa med drugimi, da se za izvoz 500.000 metrskih stotov pšenice dovoli znižano carino. Razen omenjene pšenične preference je kontingent za uvoz svinj in goved v Avstrijo iz naše države, ostal na sedanji višini. Nasprotno pa je Avstrija nekoliko omejila uvoz jugoslovenskih paradiznikov kumar in sočivja. — V obrtni zbornici v Beogradu se bo 20. t. m. vršil sestanek vseh obrtnih zbornic in obrtniških odsekov pri skupnih zbornicah iz vse države. — V kmetijskem ministrstvu so se izvršile v zadnjem času velike spremembe. Veliko število upokojitev je v zvezi s snujočo se obsežno reorganizacijo, ki se bo izvršila v vsej naši kmetijski upravi. Pri ministrstvu bo ustanovljeno poleg sedanjega še eno mesto pomočnika, ki bo vodil nov oddelek za združništvo. — V nedeljo so se v treh občinah moravske banovine vršile občinske volitve, ker se prejšnjo nedeljo niso mogle v redu vršiti. V vseh treh občinah so bili izvoljeni kandidati Jugoslovenske nacionalne stranke. — Banovinski svet savske banovine je pri zadnjem zasedanju v Zagrebu, ki je bilo te dni, razpravljal o pripravi za občinske volitve v savski banovini ter o volilnem redu, ki ga mora izdati banovinski svet. — Obrtna zbornica v Beogradu je poslala vladi in ministru za trgovino in industrijo prošnjo, naj bi se v trgovinskem ministrstvu ustanovil poseben oddelek za obrt.

Nemčija. Kakor smo že poročali sta Francija in Anglija protestirala v Berlinu radi postopanj Nemčiji napram sosedni Avstriji. Ohol in predrzen odgovor Nemčije je povsod zadel na veliko ogorčenje. Vendar pa je ta odgovor bil namenjen bolj nem-

ški javnosti, dočim se je hitlerjeva vlada skušala opravičiti pri velesilah, ter jim je obljubila v bodoče preprečiti vsake incidente napram Avstriji. — Hitler je na poslednjem sestanku narodno socialistične stranke izročil svojim političnim sodelavcem pismo, ki vsebuje njegove določbe glede nasledstva v vodstvu stranke, če bi on umrl ali postal žrtev kakega atentata. — Komaj par dni po obljubi nemške vlade, da bo skrbela za to, da se ne ponove več napadi na Avstrijo, je v poostreni obliki ponovila radijske hujskarije na svojo sosedo. Nemčija se norčuje iz vsega sveta in niti ne pomisli na to, da bi izpolnila obljube svojih politikov. — Že delj časa se opaža med Nemčijo in Švico večja napetost, kot posledica neprestanih vpadov narodno-socialističnih oddelkov na švicarsko ozemlje. Pruske prosvetne oblasti so izdale odlok, s katerim se izključujejo vsi komunistični in marksistični študenti od visokošolskega študija. V Nemčiji ne bo mogel nihče več študirati, kdor ni včlanjen v nar. socialistični stranki. — Vlada je izdala strogo naredbu, po kateri se morajo vsa krajevna imena najkasneje do 1. septembra ponemčiti. — Aretacije in preganjanje se v Nemčiji nadaljujejo v nezmanjšani meri. Vsak kdor je le malo sumljiv, da ne trobi v hitlerjev rog, roma v zapore in koncentracijska taborišča. — Ob avstrijski meji se množe krvavi incidenti. Narodno-socialistični oddelki prehajajo na avstrijsko ozemlje in obstreljujejo avstrijske obmejne stražnike. Posebno veliko je razburjenje pri velesilah, ki so pripravljene, da store energične korake, da se zaščiti mir v Evropi, ki ga spravlja Nemčija v resno nevarnost.

Avstrija. Vlade velesil so se posvetovala v avstrijski zahtevi, da sme ustaviti posebno pomožno policijo za obrambo proti hitlerjevskim vpadom iz Nemčije v Avstrijo. Vlade so avstrijski predlog odobrile in se bo avstrijska vojska pomnožila za 8000 mož. — V stanovanje notranjega ministra so vlomili neznanci. Odnesli niso nobenih vrednosti in so očitno iskali samo političnih dokumentov. Splošno se sumi, da so vlom izvršili hitlerjevci. — Svrho uspešnejšega pobiranja narodnega socia-

lizma je bila z vednostjo vlade osnovana nova politična stranka, ki se naziva „stranka avstr. enotnosti“. — Dva vodilna narodna socialisti sta posetila odlične člane slovenske stranke v koroškem deželni zboru, da bi glasovala proti razveljavljenju mandata narodnih socialistov. Zato bi bili primorani nar. socialisti za slučaj zmage nar. socializma v Avstriji dati Slovencem gotove ugodnosti. Koroški Slovenci so gladko odklonili to ponudbo.

Madžarska. Med madžarskim in avstrijskim trgovinskim ministrom so se vršila pogajanja glede nove ureditve madžarsko avstrijskih odnosov. Po doseženem sporazumu bo Avstrija uvozila iz Madžarske 5000 vagonov madžarske pšenice po znižani carinski tarifi. Razen tega bo prevzela tudi večje količine drugih vrst žita. Madžarska pa bo uvozila iz Avstrije 5000 vagonov rezanega lesa in drugih vrst lesnih izdelkov.

Španija. V Madridu je bil otvorjen VI. mednarodni kongres učiteljev. Že na prvi seji je prišlo do hudega nasprotstva, ker je večina navzočih zastopnikov zahtevala, naj se zastopniki hitlerjevske Nemčije, ki so tako srovo nastopali proti najzname-

nitejšimi nemškimi kulturnimi delavci, odstranijo s kongresa, ker za nje ni prostora med kulturnimi ljudmi. Proti Nemcem so nastopili Francozi in Avstrijci, nakar je nemško odposlanstvo s protestom zapustilo zborovanje. S 40:12 glasovom je bil nato sprejet predlog, da se hitlerjevcem zabrani vsaka udeležba na kongresu.

Irska. Na seji irskega parlamenta je De Valera predložil zakonski predlog, ki predvideva popolno odcepitev Irske od Anglije. — Sedanja irska vlada ima v irski fašistični stranki svojega velikega nasprotnika, ki dela z vsemi močmi, da zruši sedanji režim. Za zadnjo nedeljo so fašisti napovedali veliko zborovanje v Dublinu, kar pa je energični De Valera preprečil. Vlada je razpustila fašistično organizacijo in mobilizirala vso vojaštvo, ker se je bilo bati, da bo ta ukrep naletel na odpor pri prebivalstvu. Kljub temu, da vojaštvo vzdržuje red, se politični položaj ni razčistil ter je Irska na pragu resnih dogodkov. Vse vojaštvo in policijske sile so mobilizirane o fašistih pa ni sledu. Povsod počiva delo trgovine in banke so zaprte. Vodja fašistov je izjavil, da se bo odločno uprl razpustu svoje stranke. Sumljivi mir pred viharjem ustvarja bojazen, da se oba tabora pripravljata na odločilno bitko.

Prvi kmečki praznik na Cvenu pri Ljutomeru.

Na kmečki praznik, ki se bo vršil 3. septembra na Cvenu, bo prihitelo mnogo tujcev, zato je potrebno, da jih na kratko seznanimo s tem krajem. — Vas Cven je oddaljen 1 uro peš hoda od Ljutomera in stoji sredi rodovitnega Murskega polja. Občina Cven obsega 3 kraje: Cven, Krapje in Mota. Ako se peljemo po voznici iz Ljutomera na Cven, vidimo na levi strani nekoliko zvišen in z jarkom obdan prostor, kjer je stal gradič Cven, ki je nastal v 14. stoletju. Ko so l. 1704 divji Kruci plenili na Murskem polju, so prišli tudi na Cven. Gradič so oropali, užgali in razdejali. Prostor, kjer je stal nekdanji gradič, se še dandanes imenuje „Kastelišče“ (castellum = grad, utrdba.)

Občina Cven ima svojo narodno šolo. Lično enonadstropno poslopje stoji sredi ravnega polja. Šola se je sezidala l. 1882, je sedaj 4 razrednica in ima 224 učencev. Na Cvenu se nahajajo sledeča društva in zdruge: Sokolska četa, Izobraževalno dru-

tvo, 2 gasilski društvi (Cven in Krapje), podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva, Stokovna zveza kmetijskih delavcev, Posojilnica, „zadruga za rejo dirkačev in zadruga za rejo žrebet“. — Elektrifikacija Cvena se je izvršila pred 3 leti.

Cven slovi že od nekdaj po svojih konjskih dirkah. Tudi na dan kmečkega praznika se bodo vršile velike dirke, katere priredi društvo „Kolo jahačev in vozačev“ v Ljutomeru. Cvenarji se prav marljivo pripravljajo na proslavo prvega kmečkega praznika. Vse prijatelje od blizu in daleč bomo gostoljubno sprejeli. — Glede skupnega obeda se javite pri g. Kati Rajh.

Kmečkega praznika se udeleži tudi g. minister Pucelj in več narodnih poslancev ter bo vsa prireditelja velika manifestacija kmečke zavednosti in jugoslovenskega mišljenja. Vso napredno javnost Murskega polja, Prekmurja in Slovenskih goric vabimo na ta dan v Ljutomer in na Cven.

17. septembra 1933 javni nastop Sokola v Murski Soboti

Starešinstvo Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije

Z odlokom ministra za telesno vzgojo je v smislu novega gasilskega zakona imenovano naslednje starešinstvo Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije: starešina Radoslav Georgijević iz Beograda; prvi podstarešina Josip Turk iz Ljubljane; drugi podstarešina Mirko Klešič iz Sombora; generalni tajnik Peter Lekić iz Beograda; vrhovni inšpektor gasilske službe Ilija Pintar iz Brčkega. Novoimenovano starešinstvo predstavlja vrhovno vodstvo vsega jugoslovenskega gasilstva. Sedež Zveze bo v Beogradu.

Zdravstveni dom v Dolnji Lendavi.

Higienski zavod iz Ljubljane je v Dolnji Lendavi dogradil nov Zdravstveni dom. Kakor je znano, je naše Prekmurje domovina trahoma. Pokrajina, ki šteje nekaj nad 100.000 prebivalcev, izkazuje doslej nad 5000 primerov trahoma. Zdravstveni dom v Murški Soboti, ki je bil odprt pred leti, je vprav borbi proti trahomu posvetil največ svojega prizadevanja. Zdaj se mu pridružuje novi dom v Dolnji Lendavi, ki je prav tako v prvi vrsti namenjen borbi proti trahomu, razen tega pa bo imel še poseben oddelek za zaščito dojenčkov in mater, šolsko polikliniko, majhno izolirnico za nalezljive bolezni, javno kopališče in muzej za zdravstveno propagando.

Te dni si je novi Zdravstveni dom ogledal direktor Higienskega zavoda dr. Petrič iz Ljubljane. Dom, ki so ga gradili skoraj dve leti, je v grobem dozidan. Potrebno je samo še napeljava instalacij in pa oprema zavoda, zaradi česar se je direktor Higienskega zavoda v glavnem mudil pri nas. Slovesna otvoritev Zdravstvenega doma bo pomladi, oddelek proti trahomu pa bo začel poslovati že prihodnji mesec.

Silen požar v Ivancih.

Po hudi vročini, ki je trajala nekaj tednov se je preteklo soboto začelo megličiti. Z nastopajočim mrakom so se začeli iz grozečih oblakov trgati bliski, nastal je vihar, ki ni obetal nič dobrega. In zle slutnje so se uresničile. Po deveti uri je udarila strela v hruško ki je stala tik hiše posestnika Gomboc Franca v Ivancih. Plamen je švignil na poslopje in v hipu je bila lesena stavba, ki je bila krita s slamo, v plamenih. Z bliskovito naglico se je ogenj širil po sosednjih poslopih in kmalu so bile v plamenih hiše posestnikov Jerebica Jožefa, Štefana Győreka in Matije Vogrina. Strah in groza je nastala v vasi, saj je obstojala nevarnost, da Postane žrtev plamenov vsa vas.

Nesrečni vaščani so začeli reševati kar se je dalo. Posrečilo se jim je da so rešili žvino, vse drugo pa je ostalo žrtev požara. Hiše omenjenih posestnikov so pogorele do tal. V njih je bil ves pridelek letošnje žetve, krma in gospodarsko orodje. Niti eden izmed pogorelcev ni bil zavarovan. Štiri družine so izpostavljene največji bedi in je pomoč nujno potrebna. Delo gasilcev je bilo zelo oteženo ker je v času požara divjal hud veter. Na kraju nesreče je bila tudi murško-soboška požarna bramba s svojo motorno brizgalko, ki pa ni mogla stopiti prav v akcijo radi preplutvih vodnjakov. Naj bo ta nesreča najbližnjim občinam resen opomin, da poglobijo svoje vodnjake kakor so to že napravile nekatere občine. Delovanje motorne brizgalka bi gotovo zmanjšalo katastrofo.

Murska Sobota

— Tilnik si je zlomil. V tukajšnji bolnišnici je podlegel težkim poškodbam oženjeni delavec Horvat Jožef Prejšnjo sredo je delal pri mla tilnici v Bogojni. Iz neznanega vzroka je padel z visoke oslice ter si je pri padcu zlomil tilnik. Vsaka zdravniška pomoč je bila zaman.

— Nesreče. Železniškega tesarja Nemec Franca je nek delavec pri delu po neprevidnosti udaril z lopato po glavi. — Pri nameščanju železne rolete, se je mizarški pomočnik Čarni Aleksander iz M. Sobote, močno vrezal v roko. — Krava se je zalela v Kranjec Suzano, ženo posestnika iz Ivanjševci. Pri težkem padcu ji je počila kost za ušesom. — Pet letnega Lejko Jožefa iz Tropovci je žrebe udarilo s kopitom v oko. — Težke poškodbe je dobil Lajšček Ludvik iz Noršinci, kateremu je pri delu padla žaga na nogo. Vsi se zdravijo v tukajšnji bolnici.

— Nabori. V zadnjih dneh so bili v prostorih tuk. občinskega urada vsakoletni vojaški nabori. Obnašanje mladeničev je bilo tokrat res vzorno in povdariti moramo, da tokrat ni bilo med njimi nobenega razgrajča, ne pijanca, kakor se to rado dogaja ob takih prilikah. Varnostne oblasti so imele malo dela.

— Od slabosti se je zrušil. V nedeljo v dopoldanskih urah se je v bližini trgovine Jonaš nenadoma zrušil mlad moški star okrog 30 let. Nepremično je ležal na tleh, levica mu je bila do komolca obvezana. Ko so ga usmiljeni ljudje obudili zopet do zavesti, ga je stražnik odpeljal v restavracijo Faflik, kjer so mu postregli z juho, saj se je na prvi pogled videlo, da se je siromak zrušil od gladu. Navzočim je tamkaj pripovedoval, da je Karel Nemec doma iz Šalovec ter je peš prišel iz Sušaka. Več let je služil kot pilot v francoski tujski legiji, dokler se ni ob priliki eksplozije balona ponesrečil. Ožgalo mu je levo roko prav do komolca, zato so ga vsled delanezmožnosti odpustili.

— Sport. V torek se je vršila verifikacijska tekma med tukajšnjo Pa-

nonijo in S. K. Železničarjem iz Maribora. Po lepi igri je Panonija podlegla. Doseženi rezultat 4:3 (2:2) je za naš mladi klub nad vse časten. Sodel je g. Vesnauer iz Maribora.

— Šolski upravitelji! Prej ko si nakupite za Vaše šole potrebne šolske potrebščine in tiskovine, oglejte si mojo zalogo, kjer Vam nudim vse po najnižjih dnevnik cenah. I. HAHN.

V nedeljo 20. t. m. vsi na ribolov, ki ga priredi prostov, gasilno društvo v Bakovcih. Godba. Ples.

— Prah. Najbrže se ne najde daleč okrog mesto, ki bi toliko trpelo radi prahu kakor baš M. Sobota. Stanovalci ob glavni cesti, kjer je velik promet, so obsojeni na peklenške muke. Za zaprtimi okni in vrati se kuhajo v vročini, ker nihče noče tvegati, da bi lovil sapo v oblakih prahu, ki jih dvigajo vozila. Baje ima občina škropilni voz, ki je radi male uporabe še prav dobro ohranjen. (Trditelj o tem nihče ne more ker so ga zadnjič videli pred leti.) Ali bi ne bilo dobro če bi se vsaj enkrat na dan poskropile ceste, da ne bi bilo treba tedne in tedne čakati, da se trpečih meščanov usmilijo nebeske zatvornice?

Rogaševci

Izplačalo bi se. Tuk. prebivalstvo zelo pogreša v neposredni bližini zobozdravnika. Glede plonbiranja zob je sedaj navezano na zdravnike ozir. zobotehnike v Murški Soboti ali Radgoni. Oddaljenost omenjenih krajev, ki je vezana z znatnimi stroški in z izgubo časa, je vzrok, da je marsikateri z odlašanjem na ugodnejšo priliko plonbiranja, prebolel velike bolečine, ozir. zgubil znatno število zob. Želji prebivalstva bi se dalo na mah ustreči, če bi se našel iz omenjenih krajev podjeten in soliden zobozdravnik ozir. zobotehnik, ki bi bil voljan enkrat v tednu ali pa vsaj dvakrat v mesecu ordinirati v Rogoševcih. Izplačalo bi se zdravniku na vsak način, ker bi imel dovolj pacientov. Lokal za ordiniranje bi se mu stavil brezplačno na razpolago. Event. interesi dobijo nadalj. informacije o tej zadevi v uredništvu lista.

Tatvina. Dne 6. avg. je bila v Fikšincih pri gostilničarju g. Gombocu veselica. Ko so bili gostje v gostilniški sobi v največjem razpoloženju je smuknil neki C. L. iz Gor. Lendave neopaženo v stanovanjsko sobo gostilničarja, kjer je ukradel natakarku novo črno obleko. Oblekel jo je kratkomalo vrh svoje črne obleke ter tako brez vsakega suma zapustil gostilno. Omenjena tatvina je bila javljena orožnikom, katerim se je po vsestranskem poizvedovanju, takoj posrečilo uloviti imenovanega kradljivca.

DOPISI

Beltinci. Dne 13. avgusta so nas presenetili člani Slov. akad. društva Zavednosti z Dickensovo krasno igro „Cvrček za pečjo“. Igra je bila izvedena s tako dovršenostjo, kakor nismo pričakovali. Glavne vloge so bile v rokah gđc. Lutarjeve (Detka), gg. Godina (John), in Kozarja (Galeb), ki so s svojo sijajno igro dokazali, da so na odru popolnoma doma. Tudi ostali igralci so rešili svoje vloge nepričakovano dobro kakor: gđc. M. Neržima (Maya), I. Neržimova (ga. Fiedlingova), Korenova (Berta), ter gg. Cvetko (Fackleton) in Kolenko (Edvard). Igralci so nam nudili veliko užitka kar se jim je poplačalo s priznanjem občinstva. Lahko rečemo, da je bila igra ena najbolj uspelih, ki smo jih dosedaj videli v Beltincih.

Tešanovci. Smrtno se je ponesrečil Sabotin Janoš doma iz Gor. Tešanovci. Ko so mlatili pri Jelovšku je imenovani nenadoma padel z velike oslice in obležal na mestu mrtve. Dognalo se je, da ga je med delom zadela kap. — Posestnik Vitez Matjaž je vozil snopje s polja domov. Med potoma se je na ostrem ovinku prevrnil voz. Vitez je pri tem dobil težje poškodbe po telesu in na glavi. — Roko si je zlomil Lipič Vincenc pri nakladanju snopja.

Domanjševci. Dne 13. avgusta 1933. so se vršile pri nas delne gas. župne vaje. Gasilci so se zbirali pri gas. domu domačega društva. Društva so bila zastopana korporativno, delno pa po odposlancih. Gasilskim vajam je prisostvovalo 208 mož broječa četa. Popoldan ob 2. uri so gasilci odkorakali v četverstopih z godbo, pod poveljstvom tovariša župnega podnačelnika Franc Štefaneca, v spremstvu tov. župnega tajnika I. Paulika in tov. župnega blagajnika Karel Vezérja. Častni mimohod je sprejel tov. župni načelnik Džuban Josip. Ob 1/4 uri so se pričele župne vaje z izvajanjem sekiričnih vaj po gas. društvu G. Petrovskem pod poveljstvom tov. Ballek Evgena. Redovne in brizgalne vaje so izvajala društva: Domanjševci, Križevci, Središče, Ivanjševci. Redovne in brizgalne vaje so bile prav dobro naštudirane, gasilske čete so jih častno rešile. Reševalno in sanitetno službo je opravljalo društvo Lončarovci. Po izvajanju šolskih vaj je sledil skupni napad društev na figniran požar v bližini nahajajoče se slame. Po končanih vajah je tov. župni načelnik napovedal zbor. Čete v četverstopih so korakale in formirale krog, nakar je sledil nagovor tov. župnega načelnika. Tov. župni načelnik se je zahvalil posebno sodelujočim društvom in domačemu društvu, ki je preskrbelo prostor in pripravilo vse potrebno. Bodril in vzpodbujal je vse navzoče gasilce, da vršijo vestno in vztrajno svoje gasilske dolžnosti ter budno čuvajo nad imetjem in nad sedaj pospravljenimi poljskimi pridelki, da ne postanejo žrtev požarov. Zahvalil se je navzoči publiki za zanimanje in prisostvovanje ter končno

Opozorjamo na ponovno veliko znižanje cen čevljev trdke
PEKO V MURŠKI SOBOTI.

pozval vse navzoče, da vzkliknejo trikratni Živio Nj. Vel kralju Aleksandru I. in njegovemu slavnemu domu! Gromki Živio klici so se razlegali po našem krasnem Goričkem selu in ko je pogleto navdušenje, smo se podali na veselico k tovarišu Vezirju. — J. P.

DOMA IN DRUGOD

V taborišču za begunce v Atenah je prejšnji teden nastal požar, ki je uničil 360 barak. Nad 250 rodbin je brez krova. Škoda znaša 20 milijonov drahem. Več oseb je ranjenih.

Prejšnji četrtek je zletelo v zrak vojaško skladišče municije v bližini Jokahame na Japonskem. Vojaška straža in mnogo ljudi, ki so bili v času eksplozije v bližini, je bilo ubitih. Oblasti domnevajo, da gre za političen atentat.

V bolnišnici za duševne bolezni (norišnica v Bremenu) je nastal požar, ki je povzročil veliko škodo. Med bolniki, ki jih je v bolnici okrog tisoč je izbruhnil nepopisen strah in komaj so jih obvladali. Požar je zanetil eden izmed bolnikov, ki je pobegnil in nato v sosesčini bolnice zažgal še tri hiše.

V maroškem mestu Marakešu so imeli te dni nenavaden naravni pojav. Ob 9. uri zjutraj je nenadoma pokril mesto ogromen peščen oblak. Sledila je nevihta, ki je uničila večji del žetve na polju, porušila mnogo hiš in izruvala mnogo dreves iz zemlje. Čim se je peščeni oblak odstranil, se je vtilil dež in poplavlil pokrajino.

V neki romunski vasi je šel oče s svojim sinom na polje, kamor sta morala hoditi precej časa. Otrok se je spotoma utrudil in oče ga je položil v travo, da se naspi in spočije. Čez nekaj časa je začel otrok klicati očeta in mu pokazal, da ga nekaj davi v grlu. Oče je odprl otroku usta in videl, da maha iz goltanca kačji rep. Med tem, ko je on ogledoval polje, je bila kača zlezla skozi usta v želodec. Zdravnik je dal otroku sredstvo za bruhanje, nakar je kača prilezla iz želodca. K sreči je bila kača le navadna belouška.

Nad 70 letni stari Vasilij Temić iz Banjeluke se je peš napotil v Romunijo, da bi obiskal svojega brata. Pri svojem bratu je ostal le nekaj dni potem se je vrnil zopet domov. V Subotici so ga izčrpanega in sestradanega zajeli orožniki, meneč da je kak berač. Starca, ki je prehodil peš okrog 2000 km, bodo sedaj na občinske stroške odpremili domov.

Jugoslovenski tovorni parnik „Treći“, se je s tovorom 6500 ton bavskita v bližini Barija potopil. Ob času nesreče je bilo morje popolnoma mirno. Vzroki katastrofe niso znani. Vsa posadka je rešena.

Med postajama Petrovac in Gložana je potniški vlak zadel v kmečki voz, na katerem sta se vozila Mihajlo Heinz in njegov 13 letni sin Jovan. Vlak je voz razbil, očeta in sina pa ubil.

Po uradnih podatkih iz Tokia je pri poslednjem tajfunu (silovit vihar v Indijskem morju) preminulo 414 oseb, ranjenih je 243 oseb, 7343 hiš pa je bilo porušениh.

V poletni dečji koloniji v Gniville sur Mere se je dogodila nesreča, ki je zahtevala dve človeški žrtvi. 15 otrok se je igralo na travniku, ko se je približala nevihta in je strela udarila med otroke. En otrok in en nadzornik sta bila ubita, 17 otrok pa je težje ranjenih.

Vlak na progi Lapovo-Kragujevac je pred dnevi povozil kar tri ljudi. Blizu Kragujevca se je neko dekletce igralo na tračnicah. Njena mati je opazila, da se bliža vlak in ji je pohitela na pomoč. Res je zagnala hčerko s tira, njo samo pa je vlak v istem hipu že povozil. Isti vlak je blizu Kliča povozil tudi nekega kmečkega fanta, blizu Kraljeva pa starejšo ženo.

V vasi Gaj blizu Kovina se je pripetila med mlatitvijo strašna nesreča. Na dvorišču posestnika Koslerja je bila v pogonu velika mlatilnica, v kateri pa je nenadoma eksplodiral kotel. Kotel se je razletel s tako silo, da so kosi leteli po nekaj sto metrov na okrog in se je pok slišal do tri kilometre daleč. Pri tej hudi eksploziji je bilo ranjenih 11 otrok in trije odrasli. Strojnik nesrečne mlatilnice je obležal mrtev na mestu, dva druga mlada delavca pa sta podlegla poškodbam še pred prevozom v bolnišnico. Tekom noči sta umrla tudi dva strašno opečena otroka. Nesreča je doslej zahtevala pet smrtnih žrtev v veliki nevarnosti pa je še življenje petih otrok.

SOKOL

Vsem br. edinicam Prekmurskega okrožja.

Vabimo vse br. edinice, da vpošljejo prijave za udeležbo na sveč-

nostih v Ptuj najdalje do 23. t. m. po Sokolskem društvu v Murški Soboti, da bomo vedeli skupno udeležbo iz celega okrožja.

(Glej okrožnico br. Sokolskega društva Ptuj, od 11. 8. 1933; če katera edinica iste ni prejela, naj se zgleda pri tajniku S. D. Murška Soboti.)

Naš letošnji javni nastop se vrši dne 17. septembra 1933 v obsegu, kot je bil mišljen dne 18. VI. 1933. Vabimo br. društva in čete, da se z vso vmeno pripravljajo za to prireditve. Natančnejša navodila dobijo br. edini- ce z posebno okrožnico; v splošnem pa veljajo navodila izdana za 18. VI. 1933. — Zdravo! Okrožje.

Sokolska četa v Rakičanu,

dramatični odsek vprizori v nedeljo, dne 27. avgusta 1933. pri gosp. Čačinovič Emeriku, gostilničarju v Rakičanu s pričetkom ob 3. uri popoldne šaljivi burki: „Zaklad“ in „Zamorec“. Sledijo še 3. šaljivi prizori. Po igri „Plesna zabava“ pri g. Čačinoviču. Vabimo vse brate iz bližnjih bratskih čet, da nas posetijo ta dan polnoštevilno. Zdravo!

ZAHVALA.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega nezabnega soproga in očeta gospoda

Vöröš Janeza

posestnika in kolarskega mojstra, — se najiskreneeje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni vsem trem cehom, združbi obrtnikov, vsem prijateljem in znancem za obilno spremstvo na zadnji poti, ter darovalcem vencev in cvetja.

Žalujoča rodbina **Vöröševa.**

Da se v najem s 1. oktobrom 1933 lep, prostoren trgovski lokal

v Cerkvni ulici. Točen naslov se izve v Prekmurski tiskarni v M. Soboti.

Mesec usmrtitve ruske carske rodbine.

Očividec tragedije zadnjega ruskega carja Nikolaja II. in njegove rodbine J. Golonova pripoveduje:

Dne 19. julija se je začel splošni umik boljševikov pred bližajočimi se dobrovoljci in češkoslovaškimi legionarji. 22. julija že ni bilo več boljševiške straže okrog hiše trgovca Ipatjeva. Nad Jekaterinburgom so že pokali dobrovoljski in češkoslovaški šrapneli. Boljševiki so se v splešni zmešnjavi umikali. Že se je slišalo regljanje strojnih pušk. Verhnjeizetska tovarna je izobesila na visokem dimniku belo zastavo. 23. julija se je prišel Permjakov posloviti v polni bojni opremi od naše služkinje. Ko me je zagledal, mi je stopil naproti in mi stisnil nekaj v roko. Bil je košček popisanega papirja in konec svinčnika. Dejal mi je:

— To pesem, ki jo je zložila ena izmed velikih kneginj tik pred . . . no, saj veste, kaj mislim. Tale konec svinčnika je bil last mladega prestolonaslednika, ki je imel tudi zvezek.

Njegov zvezek je vzel Medvedjev, svinčnik je pa vrgel proč, češ, da je prekratek.

Dne 25. julija ob petih zvečer so dobrovoljci in Čehoslovaki zavzeli mesto. Živo se še spominjam, da je šla prva četa, ki je prikorakala v mesto, 25. moč. Vsi so bili veseli in dobre volje, toda zaprašeni in strašno utrujeni. Po vsem mestu so stali slavoloki, vojake so obsipali s cvetjem in gostilne so kar tekmovalle med seboj, kje jih bodo bolje pogostili. Odšel sem na zbirališče, kjer sem se vpisal med dobrovoljce. V mestu nas je bilo okrog 20 kadetov. Sestavili so iz nas posebno četo in naslednjega dne so nas poslali na stražo k hiši trgovca Ipatjeva.

Naša stražnica je bila nasproti umetnostno-obrtni šole. Postavil sem stražo in odšel s poveljnikom v hišo. Groza nas je obhajala pri misli, da je v teh mračnih in opustošenih sobah še nedavno prebival car s svojo rodbino. Vse je bilo tako, kakor bi nesrečna carjeva rodbina še pred petimi minutami živela v hiši. Vedeli smo, da bo kmalu uvedena preiskava in da se ne smemo ničesar dotakniti,

vendar je v nas premala želja vzeti vsaj nekaj za spomin. Tako sem vzel nekaj malenkosti, ki za preiskovalno komisijo itak niso imele nobenega pomena. Našel sem nekaj ženskih glavnikov, angleških lasnic, gumbov, patentnih zaponk, šopov las in koščkov ženske svilene obleke.

Carska rodbina je bila ustreljena v kleti. Hotel sem se prepričati o resničnosti Permjakovega pripovedovanja o tem, kar sem slišal tiste grozne noči. Na stenah in tleh so se poznali sledovi krogel, posebno ena stena je bila kar posuta z njimi, tako, da je bil odpadel skoraj ves omet. Tu pa tam so se videli tudi sledovi krvi. 30. julija se je pričela sodna preiskava.

Kako se obvarujemo strele?

Učenjaki so izračunali, da je nevarnost strele na kmetih šestkrat večja, nego v mestih. Velika mesta z bogatim električnim omrežjem, z neštevilnimi strel vodovi ter visokimi stolpi in hišami nudijo prebivalstvu dobro zaščito pred strelo. Redki so primeri, da švigne strela skozi dimnik ali po

žlebu v sobo. Prebivalci mest se zato neviht večinoma ne boje. Moderna doba je sploh strah pred strelo skoraj docela iztrebila. Zdaj najdete že malo ljudi, ki bi umirali od strahu, če se začne bliskati in grmeti.

V prosti naravi pa človek nikjer ni varen pred strelo. Seveda se pa tudi v prosti naravi človek lahko strele varuje. Žal pa ljudje večinoma ne pomislijo na nevarnost in čeprav že otrokom v šoli dopovedujejo, da med nevihto človek ne sme stati pod drevesom, se množe primeri, da strela ubija ljudi, ki se zateko pred nalivom pod visoka drevesa. Če zaloti človeka zunaj nevihta, naj nikar med treskanjem ne hodi naprej. Mirno naj leže na tla, pa naj če tako lije. Kožato in visoko drevje privlači strelo. Največja nevarnost preti človeku pod topoli, jagnjeti in smrekami. Pri hišah so najboljše zaščite strel vodovi. Že stari Egipčani so postavljali do 30 m visoke, z medenino okovane drogove v zaščito pred strelo.

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Novi obrti.

Škerlak Viljem iz Moščancev je prejel obrtni list za izvrševanje trgovine z mešanim blagom.

Zbris obrti.

Lajnšek Janez iz Berkovci hiš. št. 28 je odjavil svoj obrtni list za izvrševanje branjarije;

Skledar Mihael iz Dol. Slaveč št. 60 je prenehal izvrševati obrt trgovino z jajci;

Stanko Jarc, se je preselil iz Murske Sobotice v Bjelovar, vsled tega je odjavil obrtni list za izvrševanje trgovine z alkoholnimi pijačami v trgovsko zaprtih posodah na drobno, iužnim sadjem in galanterijskimi predmeti;

Smodiš Štefan iz Adrijancev hiš. št. 30 je odjavil obrtni list za izvrševanje branjarije.

Prijavljeni nakupovalci, ki so upravičeni nakupovati za trvdke:

Sečko Ludvik, Predanovci za trvdko Benko Josip, Murska Sobotica;
Kerčmar Štefan, Selo, za trvdko Benko Josip, Murska Sobotica;
Kavaš Vince, Odranci, za trvdko Benko Josip, Murska Sobotica;
Bunderla Karol, Dolič, za trvdko Mekiš Štefan, Nuskova, 43;
Bürgermeister Ivan, Rakičan za trvdko Kuzma Alojzij, Tišina;
Šarkany Janez, Domajinci, za trvdko Šiftar Štefan, Puževci;
Vukan Arpad, Puževci, za trvdko Šiftar Štefan, Puževci;
Žokš Aladar, Mačkovci, za trvdko Bagola Anton, Stari Beznovci;
Slavič Štefan, Gorica, za trvdko Bagola Anton, Stari Beznovci;
Dani Štefan, Skakovci, za trvdko Bagola Anton, Stari Beznovci;
Lončar Karol, Zenkovci, za trvdko Weiss & Geder, Sotina;
Hodošek Štefan, Zenkovci, za trvdko Weiss & Geder, Sotina;
Korošec Aleksander, Šulinci, za trvdko Weiss & Geder, Sotina;
Sukič Ludvik, Vidonci, za trvdko Hari Franc, Krašči;
Korošec Kalman, Šulinci, za trvdko Hari Franc, Krašči;
Štertak Ignac, Motovilci, za trvdko Hari Franc, Krašči;
Stotl Štefan, Večeslavci, za trvdko Hari Franc, Krašči;
Štertak Matija, Motovilci, za trvdko Hari Franc, Krašči;
Šadl Mihael, Večeslavci, za trvdko Koblenec Ignac Aron, Sv. Jurij;
Vinčec Ignac, Mala Polana, za trvdko Koblenec Ignac Aron, Sv. Jurij;
Časar Oton, Markovci, za trvdko Koblenec Ignac Aron, Sv. Jurij;
Mir Marija, Kapela, za trvdko Koblenec Ignac Aron, Sv. Jurij;
Knaus Emerik, Markovci, za trvdko Kurnjek Jožef, Budinci;
Horvat Karol, Mali Dolenci, za trvdko Kurnjek Jožef, Budinci;
Horvat Ignac, Rakičan, za trvdko Berger Bela, Murska Sobotica;

Roudi Matija, Otovci, za trvdko Ratnik Emerik, Rankovci;
Sapáč Geza, Topolovci, za trvdko Sečko Koloman, Lemerje;
Kerec Anton, Vidonci, za trvdko Kerčmar Vilmoš, Otovci;
Trstenjak Davorin za trvdko Ligeti Anton, Murska Sobotica;
Čarni Koloman, Ratkovci, za trvdko Čarni Ludvik, Ivanovci;
Pintarič Karol, Korovci, za trvdko Kampl Avgust, Nuskova;
Kerec Ivan, Otovci, za trvdko Kerec Franc, Otovci;
Ciguth Štefan, Vučja gomila za trvdko Olas Ludvik, Sebeborci.

KMETIJSTVO

Konserviranje zelene krme. (Silo.)

III.

Katere krmilne razstline so primerne za silažo?

Čimveč sladkorja vsebujejo zelene rastline, tem lažje se jih ensilirajo. Mlečni bakteriji rabijo za razvoj sladkor in uspevajo le, če ga imajo zadosti. Ti pa uničijo potem gnilobne in druge kvarne bakterije, ki nam drugače kvasenje pokvarijo.

Najboljšo silažo da na pol zrelo kuruza, ki ima največ sladkorja. Velika množina sladkorja v kuruži omogoči ensiliranje kuruze tudi pod tako neugodnimi pogoji, ko bi se vsaka druga zelena krma pokvarila. Marsikateri zapelje, da poskuša tudi druge krmilne razstline konservirati na isti način, kot mu je uspelo pri kuruži. Seveda se mora to povprečiti, posebno pri razstlinah, ki nimajo podobnih sestavin, kot kuruza.

Dobro se da ensilirati zeleno žito, posebno oves in ječmen in potem vse trave. Od trav pa je zopet najbolj rentabilna trava timotejka in svetlikasta trstenika. Svetlikasta trstenika dobro uspeva in da velik pridelek na mokrih travnikih in travnikih, ki so izpostavljeni povodnim. Radi močne rasti jo je težko sušiti, seno od te je tudi pretrdo, silaža je pa prav dobra in dobro prebavna. Trstika (rogoz, bičje) se da, dokler je mlada, ravno tako dobro silirati kot kuruza.

Tudi kisla trava se v silosu tako dobro skvasi, da jo lahko polaga celo kravam mlekaricam.

Različne detelje, grahorka, grašak so radi velike množine beljakovin naše najboljše krmilne rastline. Teh bi se moralo pri nas še več sejati. Pač pa je treba paziti pri sušenju in spravljanju, da ne gredo v zgubo nežni lističi, ki so najdragocenejši del teh krmilnih razstlin. V silosu pa kamor pride zelena detelja, se ničesar ne zgubi. Toda na beljakovinah bogate razstline, kot so detelje, pa se same ne dajo ensilirati. Če bi jih kvasili kakor kuruza, bi dobili gnoj. Pa jih je vendar mogoče prav dobro ensilirati, če se jim prinaša razstline, ki imajo dosti sladkorja, to je hrane za mlečne bakterije, kot je že omenjeno v drugem poglavju te razprave.

Nekateri avtorji propagandnih brošur v ensiliranju trdijo, da zgubi celo preslica (konjski rep) in grenka lupina pri ensiliranju za zdravje živine neugodne ali celo strupene snovi. Najnoveše preiskave pa so dokazale, da to ni res. Pri toploti, ki nastane pri navadnem kvasenju v silosu se ti strupi ne uničijo.

Lahko je torej silirati: na pol zrelo kuruza, travo timotejko in svetlikasto trsteniko, zeleni oves, proso

in rž ter na pol zrelo sončnico težje: različne trave, kuruza mešana z deteljo ali ctavo, grahorka mešana z zelenim ovsom ali ržjo, težko: rudečo deteljo, lucerno, belo deteljo, grahorko in grašak.

Razven teh se še dosti lahko ensilirajo parjeni krompir, zrezana bela in sladkorna repa, zeleno drobno dračje v pomladi, topinambur, zrelo krompirjevka (krumpiršova nat) in repno ter burgundijovo listje. (Dalje sledi.)

Selekcionirana semenska pšenica semenogojke postaje v Beltinčih se bo letos razdelila po tržni ceni. Razliko plača Kr. banska uprava. Kmetijske in živinorejske organizacije naj zberejo prijave in jih pošljejo pristojnemu sreskemu načelstvu.

Koliko naj bo telica stara, predno se jo prvič pripusti. Če si hočemo vzgojiti dobre rastne krave in dobre mlekarice, smemo pripuščati telice še le potem, ko so že menjale prve zobe. Poprej se jo nesme pripustiti pod bika, da ne zaostane v rasti. Telica, ki že rabi hrano za razvoj in rast lastnega telesa, nemore te deliti s teletom. Iz tega je razvidno, da iz telice, ki se prezgodaj ubreji, nemore postati lepa in močna krava in da tudi tele od nerazvite matere ne more biti dosti vredno. Največkrat se izgovarjajo, da se pozneje telica ne bo hotela več ubrejiti. Da se to ne zgodi, se telice nesme krmiti z močnimi krmili, da preveč ne odebeli. Mora jo pustiti dosti na pašo ali sploh na zrak. Drugi se zopet starajo, da se telica vedno išče. Tudi tako telico se mora bolj po malem krmiti z lahko krmo, jo voditi dosti na zrak, predvsem pa, da sloji v bližini bika.

Če se telico prezgodaj pripušča, doseže največjo mlečnost še le po petem teletu, če pa pravilno, pa doseže to že po tretjem teletu.

Kako se najlažje zračuna, kedaj bo krava teletila? Krava nosi povprečno 285 dni ali 40—41 tednov.

Če hočete hitro zračunati, kedaj bo skotila, računajte od dneva, ko je bila krava zaskočena tri mesece nazaj, k temu dnevu prištejte še 10 dni. N. pr. krava je bila pri biku 20. julija, štejte tri mesece nazaj, to je potem 20. april, k temu prištejte 10 dni, tako dobite 30. april. Krava, ki je bila 20. julija zaskočena, bo skotila 30. apr.

ZA GOSPODINJE

Vrt v avgustu

Poleg pobiranja zgodnjega sadja nas v tem času zaposli druga vegetacijska doba v letu, ki se zdaj začneja. Vendar nam pojemajoča vročina in rosne noči odvzamejo mnogo dela, ki smo ga imeli s škropljenjem.

V sadovnjaku nas čakajo razne naloge. Po pobiranju sadja trdo stlačena tla pod drevesi in grmi moramo zrahljati, pri čemer moramo paziti, da ne poškodujemo korenin. Obrana stebel jagodnic odstranimo tesno čb tleh, od letošnjih poganjkov pustimo le 4—5 najmočnejših. Liste na drevesih in grmih, ki so jih napadle glive, kar spoznamo po rjavih lisah odstranimo.

V zelenjadnem vrtu pripravimo takoj vse izpraznjene grede. V prvi vrsti gre tu za obrane grede graha, solate in krompirja. Najprvo jih prekoplamo. Grede, ki smo jih izbrali za špinačo, pognojimo dobro z gnojico ali raztopimo redilnih soli. V sveža tla vsejemo jesensko špinačo, poljsko solato, črno korenje in jesensko peso. Na posebnih gredah vsejemo zimsko in zgodnjo zelenjavo za prihodnjo pomlad. Setev se izvrši v

vrstah in čim bolj redko, posevku skrbimo za zadostno vlago.

Zdaj je tudi najugodnejši čas za setev pomladne čebule, ki jo potem dobimo že proti koncu maja. V oktobru presadimo njene rastlinice v krepka, a ne sveže gnojena tla. Pri namakanju kumaric pazimo, da ne zmočimo debla, ker drugače bi zgnila. Pri paradiznikih odstranjujemo stranske poganjke, proti sredini meseca pa tudi vse nove cvete. Liste jim pustimo vse, močiti jih pa ne smemo več, da se sad ne razpoči. Grede s šparglji pridno čistimo pleva in malo pognojimo. Rastlino pustimo kolikor mogoče na miru in po potrebi jo podpremo.

Cvetlične grede temeljito očistimo pleva, ovnele liste in cvete odstranimo. Visoke grme privežemo. Rastline v sodih, kakor lovor, evonimus itd obrežemo sedaj z večjim uspehom, nego spomladi. Lovor, ki se je ogolil, krepko obrežemo in odstranimo vse veje na deblu. Sobne rastline čuvamo vseh škodljivcev, zlasti uši. Zjutraj in zvečer jih namočimo in oškropimo z mlačno vodo.

Tržne cene

Biki kg od 3—4—450 Din, telice kg od 3—4—5 Din, teleta kg od 3—4—5 Din, krave kg od 1.50 2—3. Svinje kg 6—8 Din.

V nadrobni prodaji so cene sledeče: govedina kg. 8—10 Din, svinjetina kg. 10—14 Din, teletina kg. 6—14 Din, moka pšenična ogg. kg. 4—do 4.50 Din, moka II. kg. 3.50—4.—Din moka V. kg. 3.50 Din, moka ržena kg. 3 do 3.50 Din, kava surova kg. 50 90 Din, kava pražena kg. 56—140 Din, riž kg. 7 14 Din, sladkor kristalni kg. 15.—Din, v glavah kg. 16.—Din, kocke kg. 17.—Din, bučno olje 1 lt. 14 Din, olje olivno 1 lt. 16—24 Din, sol Kreška kg. 2.50 Din, sol morska mleta kg. 2.75, sol živinska kg. 1.40 Din, milo navadno kg. 9 Din, milo Zlatorog in Gazela kg. 12 Din, milo terpentinsko kg. 14 Din, petrolej lt. 7 Din, sveče pkt. 9 Din.

Cene deželnim pridelkom v tekočem tednu so sledeče: pšenica 1 q 210.—Din, žito 1 q 125.—Din, kuruza debela 1 q 100.—Din, kuruza čequatine 1 q 110.—Din, oves 1 q 120.—Din, ajda 1 p 170.—Din, ječmen 1 q 120—130 Din, proso 1 q 110 D, krompir 1 q 40—55 D, seno 1 q 30—35 Din, slama 1 q 20 Din.

Umetna gnojila: superfosfat 16% 1 q 105, Tomažova žlindra 18—20% 1 q 145.—Din, Nitrofoskal 1 q 148 Din, kalijeva sol 42% 1 q 182.—D, apneni prah pri odjemu celega vagona 1 q 18 Din.

Cement: Trboveljski 1 q 70.—Din, cement splitski 1 q 70.—Din, apno žgano 1 q 36.—Din.

V D. Lendavi na Glavni ul. se da v najem en trgovski lokal,

v isti hiši in sicer v prvem nadstropju se oddajo štiri sobe z vsemi pritliklami. — Interesenti se naj oglasijo pri NEMETHY 2 STEFAN-u, trgovcu v Dolnji Lendavi.

SPREJME SE v „Nebotičniku V. nadstropje v Ljubljani, na hrano in stanovanje večje število dijakov srednji šol in visokošolcev. Postrežba je prvovrstna, cena nizka. Lift in centralna kurjava. CIPOTT IRENE.

Spominske knjige od Din 15.— naprej se dobe v knjigarni I. HAHN v M. Soboti. **modni časopisi.** Dospeli so najnovejši

Express vaga se prodaja. Polje se v Prekmurški Tiskarni v M. Soboti.